

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

УДК 338.23 (477) 341.1

Т.В. БЛУДОВА,
д.е.н., професор
М.С. ОСТРОВСЬКА,

асистент ДВНЗ Київський економічний університет ім. Вадима Гетьмана

Вплив інновацій на економічну безпеку держави у розрізі машинобудівної галузі

В статті проаналізовано стратегічні пріоритетні напрями інноваційної діяльності в машинобудівній галузі. Показано, що стан інноваційності зумовлює рівень виробництва високотехнологічної продукції, що є передумовою фінансування нових циклів технологічно місткого і наукоємного машино-технічного виробництва та надає додаткові конкурентні важелі міжнародної збутової політики. Представлена динаміка експорту та імпорту продукції машинобудування за підгалузями. Зроблені висновки, що займаючи провідне місце в промисловому секторі економіки країни, машинобудівна галузь стає головним важелем здійснення переходу країни від одного технологічного укладу до іншого, більш високого рівня.

Ключові слова: світові рейтинги, машинобудівна галузь, експорт, імпорт, інноваційна діяльність.

Т.В. БЛУДОВА,
д.э.н., профессор
М.С. ОСТРОВСКАЯ,

ассистент ДВНЗ Киевский экономический университет им. Вадима Гетьмана

Влияние инноваций на экономическую безопасность государства в разрезе машиностроительной отрасли

В статье проанализированы стратегические приоритетные направления инновационной деятельности в машиностроительной отрасли. Показано, что состояние инновационности обуславливает уровень производства высокотехнологической продукции, что является предпосылками финансирования новых циклов технологически емкого и наукоемкого машино-технического производства, и предоставляет дополнительные конкурентные рычаги международной сбытовой политики. Представлена динамика экспорта и импорта продукции машиностроения по подотраслям. Сделаны выводы, что занимая ведущее место в промышленном секторе экономики страны, машиностроительная отрасль становится главным рычагом осуществления перехода страны от одного технологического уклада к другому, более высокого уровня.

Ключевые слова: мировые рейтинги, машиностроительная отрасль, экспорт, импорт, инновационная деятельность.

Influence of innovations on economic safety of the state in the section of machine-building industry

The article analyzes the strategic priority directions of innovation activity in the machine-building industry. It is shown that the state of innovation determines the level of production of high-tech products, which is the prerequisite for funding new cycles of technologically high-tech and high-tech machine-technical production and provides additional competitive levers of international marketing policy. The dynamics of export and import of machine-building products by sub-sectors is presented. It is concluded that occupying the leading place in the industrial sector of the country's economy, the machine-building industry becomes the main lever of the transition of the country from one technological way to another, a higher level.

Keywords: world rankings, machine building industry, export, import, innovative activity.

Постановка проблеми. В умовах відновлення та реформування реального сектору економіки важливого значення набуває формування ефективної машинобудівної галузі, яка б відповідала вимогам сучасного глобального середовища. Досвід розвинених країн свідчить, що саме ця галузь є основою високого економічного рівня розвитку країни та її конкурентоспроможності, що забезпечує належний рівень економічної безпеки держави.

Основним чинником конкурентоспроможності вітчизняного машинобудування є використання власних науково-інноваційних ресурсів для реалізації конкурентних переваг шляхом розвитку сучасних напрямів як фундаментальної науки (фізика, математика, економіка, інформатика тощо), так і визнаних наукових шкіл у сферах електроніки, радіоелектроніки, енергозбереження, військових технологій, а також наявність широкої мережі науково-дослідних установ, вищих навчальних закладів, академічних інститутів, високий освітній рівень населення.

Разом з цим, проблема конкурентоспроможності машинобудівного комплексу України на світових ринках є складною і комплексною. Загалом, машинобудування залишається технологічно відсталим, інституційно нерозвинутим, надто вразливим до кон'юнктурних коливань на світовому ринку. Україна потребує комплексного формування та поетапної реалізації національної стратегії розвитку машинобудівної галузі та забезпечення належного рівня її конкурентоспроможності на міжнародних ринках.

В цьому контексті особливої актуальності для України набуває проблема створення дієвих ме-

ханізмів щодо підвищення міжнародної конкурентоспроможності машинобудівного комплексу України, який повинен стати «локомотивом» високотехнологічного розвитку країни та фундаментом ефективної міжнародної економічної інтеграції.

Метою статті є аналіз інноваційності, що зумовлює рівень виробництва високотехнологічної продукції і являється передумовою фінансування нових циклів технологічно місткого і наукоємного машино-технічного виробництва. Представити динаміку основних показників продукції машинобудування за підгалуззями. Проаналізувати машинобудівну, яка є головним важелем здійснення переходу країни від одного технологічного укладу до укладу більш високого рівня.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За оцінкою експертів [1] економічне зростання ефективності виробництва в розвинутих країнах світу обумовлено на 15 % змінами у використанні робочої сили, на 20 % – змінами, пов'язаними з інвестиціями, і на 60 % – новими наукоємними технологіями. За розрахунками інших дослідників [2] конкурентні переваги досягаються за рахунок знань, умінь і творчих рішень від 67 до 97 %.

На жаль, рівень фінансування науково-дослідних розробок в Україні суттєво відстає від подібних показників в інших країнах. За даними Мінфіну України, витрати з Держбюджету на наукову та науково-технічну діяльність з 2,3% ВВП (ще радянський 1990 рік) впали до 0,34% ВВП (кризовий 2008 рік), потім дещо зросли і сягали майже 0,5% ВВП – і відбулося спадання до 0,28 % – своєрідний «рекорд» за двадцятиліття незалежності (табл.1).

22 лютого 2017 року відбулось розширене засідання Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України, на якому розглядалось питання «Про фінансове забезпечення сфери науки і освіти у 2017 році». На сферу науки з Державного бюджету України на 2017 рік спрямовується 6 337 185, 5 тис. гривень або 0,24 % ВВП, з яких за загальним фондом – 4 760 105, 8 тис. гривень, або 0,18% ВВП.

Варто нагадати, що у 1990–ті роки держави ЄС згідно з Лісабонською стратегією, взяли на себе зобов'язання виділяти на науку не менше 2 % ВВП, довівши згодом цю цифру до 3% ВВП. Попри фінансову кризу, зобов'язання загалом виконуються. Поняття «науково–технічний прогрес», «наукоємність продукції», «високі технології», «наукова підтримка продукції» фігурують не тільки у спеціальних текстах, а і у політичних актах урядів та президентів більшості держав світу. Провідні держави світу виділяють із державного бюджету на її розвиток дедалі більші кошти. Крім того, чималі капіталовкладення у наукові дослідження роблять компанії та фірми.

Зауважимо, що наукові дослідження в США завжди були пріоритетами державної підтримки. Національні видатки на науку в 2008 р. відносно 2000 р. зросли на 32,2 % (з 42,7 до 56,6 млрд дол. США [3]) за рахунок держави, промисловості, університетів та неприбуткових організацій.

Розвиток машинобудування України стримується низькою інноваційною активністю машинобудівних підприємств. Негативні тенденції в інноваційному розвитку машинобудування зумовлені низьким рейтингом конкурентоспроможності, за яким Україна станом на 2015 р. серед 144 країн посідає 73 місце [4]. Основними факторами недостатнього рівня є низькі рейтинги, що визначаються за іншими показниками (Табл.2).

Україна за 2016 р. опустилася в рейтингу ООН за Індексом людського розвитку на 29 позицій. Про це свідчить доповідь Програми розвитку ООН (ПРООН) про розвиток людського потенціалу за 2016 рік. Основні показники, за якими визначався рейтинг держав: очікувана тривалість життя, тривалість навчання та валовий національний дохід на душу населення. Також враховувалися дані про рівні соціальної захищеності, показники здоров'я і культурного розвитку населення, стану злочинності, охорони навколишнього середовища, участі людей у прийнятті рішень.

Експерти ООН відзначають, що в період 1990–2015 у всіх регіонах світу середні показники людського розвитку значно покращилися, однак третина населення Землі, як і раніше, живе за межею мінімально допустимого рівня.

Світовий банк (World Bank, WB) опублікував чергову аналітичну доповідь «Ведення бізнесу в

Таблиця 1. Витрати з Держбюджету на наукову та науково–технічну діяльність

	1990	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Наукова та науково–технічна діяльність	2,30	0,41	0,31	0,28	0,27	0,28	0,27	0,24

Джерело: розраховано за даними Державних бюджетів 2011–2017 рр.

Таблиця 2. Світові рейтинги України

Номінація рейтингу	Місце України в рейтингу		Кількість країн, що приймала участь в рейтингу
	2015	2016	
Індекс людського розвитку (ІРЛП ООН)	69	76	187
Розвиток інформаційних технологій	90	90	167
Економічна свобода (Heritage Foundation та газета Wall Street Journal)	162	164	179
Коруптованість економіки (Transparency International)	142	144	176
Сприятливість ділового середовища (ББ, IFC)	83	81	190
Індекс інновацій і конкуренції (Всесвітній економічний форум (WEF))	79	85	140
Розвиток фінансової системи (Всесвітній економічний форум (WEF))	121	130	190
Рейтинг державних облігацій (Moody's)	B2	B3	–
Індекс верховенства права (Проект світової юстиції)	85	87	97

Джерело: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-1>

2017 році» – 14–те видання серії в рамках проекту «Ведення бізнесу» (Doing Business), що випускається Світовим банком і Міжнародною фінансовою корпорацією (International Finance Corporation, IFC). У новому звіті наводиться рейтинг 190 країн світу за показником створення сприятливих умов ведення бізнесу. Позиції України є наступними: За показником легкості реєстрації бізнесу країна займає 20 місце в світі (в 2016 році – 24 місце); за показником легкості отримання дозволів на будівництво – 140 місце (в 2016 році – 137 місце); можливістю підключення до системи електропостачання – 130 місце (в 2016 році – 140 місце); простотою реєстрації прав власності – 63 місце (в 2016 році – 62 місце); можливістю кредитування – 20 місце (в 2016 році – 19 місце); за рівнем захисту інвесторів – 70 місце (в 2016 році – 101 місце); за рівнем оподаткування – 84 місце (в 2016 році – 83 місце); за рівнем ведення міжнародної торгівлі – 115 місце (в 2016 році – 110 місце); за рівнем забезпечення виконання контрактів – 81 місце (в 2016 році – 93 місце); за показником простоти ліквідації підприємств – 150 місце (в 2016 році – 148 місце). Найбільший тиск на рейтинг конкурентоспроможності здійснюється чинниками, що визначають корумпованість економіки. Так, Україна за цим рейтингом набрала лише 26 балів зі 100 можливих і посіла 144 місце зі 176 країн, охоплених дослідженням [12]. Найголовнішим чинником зростання корупції, на думку експертів Transparency International, стали: бездіяльність Національного антикорупційного комітету при Президентові України та невиконання завдань Державної програми протидії корупції.

Виклад основного матеріалу. Суттєвим фактором підвищення конкурентоспроможності машинобудування є роль держави. Саме держава повинна створити механізм державної інноваційної політики з метою підвищення заінтересованості машинобудівників у результатах власної роботи. На сьогодні в Україні найбільш конкурентоспроможними секторами машинобудування на світовому рівні є космічна й авіаційна галузі, нові покоління електричних та електронних виробів, ядерних реакторів, виробництво вітчизняного енергозберігаючого устаткування, обладнання та приладів. Продукція космічної галузі, зокрема створення ракетноносіїв за програмами «Циклон» і «Зеніт», участь у міжнарод-

ній програмі «Морський старт», у рамках якої забезпечуються запуски космічних апаратів з морської платформи на екваторі, та створення національного супутника зв'язку користується великим попитом у світі.

Стратегічними пріоритетними напрямками інноваційної діяльності в машинобудівній галузі на період до 2021 р. повинні бути [4]:

- освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа – і суднобудування, озброєння та військової техніки;
- освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії;
- освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій;
- технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу;
- впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики;
- розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки.

Для реалізації стратегічних пріоритетів інноваційної діяльності в машинобудівній галузі державою запроваджуються заходи [4] щодо:

- 1) розвитку інноваційної інфраструктури (інноваційних центрів, технологічних парків, наукових парків, технополісів, інноваційних бізнес-інкубаторів, центрів трансферу технологій, інноваційних кластерів, венчурних фондів тощо);
- 2) першочергового розгляду заявок на винаходи, що відповідають середньостроковим пріоритетним напрямкам загальнодержавного рівня;
- 3) прямого бюджетного фінансування та співфінансування;
- 4) відшкодування відсоткових ставок за кредитами, отриманими суб'єктами господарювання у банках;
- 5) часткової компенсації вартості виробництва продукції;
- 6) кредитів за рахунок коштів державного бюджету, кредитів (позик) і грантів міжнародних фінансових організацій, залучених державою або під державні гарантії;
- 7) субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам;

8) податкових, митних та валютних преференцій.

Значною є роль науки в забезпеченні конкурентоспроможності машинобудівного комплексу. Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» [5] визначено пріоритетне завдання для фундаментальних наукових досліджень: забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Відмітимо, що експортний потенціал є важливим фактором конкурентоспроможності країни. Ця проблема пов'язана з аналізом сучасних міжнародних тенденцій промислової політики, питаннями оптимізації механізму регулювання відкритої економіки України, дослідженням поточних умов міжнародного кооперування та торгівлі, інвестиційної діяльності. Крім того, забезпечення конкурентоспроможності такої галузі, як машинобудування, за сучасних умов передбачає врегулювання численних завдань інноваційного розвитку. Саме стан інноваційності зумовлює рівень виробництва високотехнологічної продукції, зумовлює фінансування нових циклів технологічно місткого, а відтак і наукоємного машино–технічного виробництва та надає додаткові конкурентні важелі міжнародної збутової політики [6].

В Табл.3 представлено індекси обсягів виробництва промисловості та машинобудування України, експорт і імпорт продукції машинобудування (млн. дол. США), а також їх питома вага в загальних обсягах українського експорту та імпорту (без ураху-

вання тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та зони проведення АТО) (у % до попереднього року)

Динаміка експорту продукції машинобудування за підгалузями (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та зони проведення АТО) (млн дол. США) визначали машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання (найбільше значення досягалося у 2012 р. у всіх підгалузях) (Табл. 4). Отже, можна зробити висновок, що підвищення конкурентоспроможності машинобудування залежить від розвитку його наукоємних виробництв.

Динаміка імпорту продукції машинобудування за підгалузями (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та зони проведення АТО) (млн дол. США) визначали також машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання. Аналогічно експорту найбільше значення досягалося у 2012 р. у всіх підгалузях (Табл. 5). З 2012 року по 2015 рік спостерігається спадання імпорту. Спадання імпорту машинобудівної продукції негативно впливає на конкурентоспроможність вітчизняного машинобудування.

Фахівці пов'язують поточну кризу машинобудівної промисловості із втратою виробничих потужностей на сході країни через проведення АТО, а також зменшенням виробництва їх підприємств – партнерів в інших областях країни [8]. До ефекту АТО додалися й інші фактори, такі, як

Таблиця 3. Динаміка показників виробництва промисловості та машинобудування України

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Індекс обсягів виробництва машинобудування	136,1	115,4	97,3	86,8	79,4	85,9
Індекс обсягів виробництва промисловості	111,2	108	99,5	96,6	89,9	87
Експорт продукції машинобудування (млн.дол)	8932,9	11615,8	13286,6	6975	5657,2	3940,9
Питома вага експорту продукції машинобудування в загальних обсягах українського експорту	17,3	17,4	19,3	11	10,5	10,3
Імпорт продукції машинобудування (млн.дол)	11831,3	20278,6	22464,6	12470	8720,8	6273,4
Питома вага імпорту продукції машинобудування в загальних обсягах українського імпорту	19,4	24,3	27	16,2	16	16,7

Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Таблиця 4. Динаміка експорту продукції машинобудування (підгалузі) (млн.дол.США)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
XVI. Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання,	5670,4	6760,8	7026,7	6975	5657,2	3940,9
XVII. Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби,	3262,5	4855,1	5963,5	3344	1472,1	679,2
XVIII. Прилади та апарати оптичні	252,3	281,5	296,5	296,3	232	158,6

Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Таблиця 5. Динаміка імпорту продукції машинобудування (підгалузі) (млн.дол.США)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
XVI. Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання,	8166,9	12794,8	13178,7	12470,1	8720,8	6273,4
XVII. Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби,	3664,3	6204,2	8067,1	5901,5	2648,2	1743,6
XVIII. Прилади та апарати оптичні	886,4	1047	1218,9	1094,3	672,9	463,8

Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

проблеми зі збутом продукції на російський ринок і, звичайно, девальвація гривні [6, с. 73].

Значний потенціал збільшення конкурентоспроможності машинобудування міститься у вітчизняній автомобільній галузі. Автомобілебудування швидко реагує на інновації, має невеликий технологічний цикл, значну серійність і можливість залучення коштів покупців, створюючи мультиплікативний ефект [7]. Автомобілебудування у країнах ЄС є пріоритетною інноваційною галуззю разом з біотехнологією, електронікою, ІК-технологіями, фармакологією, виробництвом медтехніки. Одне робоче місце в автопромисловості дає роботу 7–10 фахівцям суміжних галузей (металургії, машинобудування, хімічної, електротехнічної та ін.).

Разом з тим, в останні роки виробництво та експорт вітчизняної автомобільної продукції має тенденцію до зменшення (автобуси: виробництво в 3,3 разу, експорт – в 1,8 разу; легкові автомобілі: виробництво в 3,3 разу, експорт – в 3,0 рази;), що загрожує втратою позицій виробників і занепадом вітчизняного автопрому взагалі.

Одним із стратегічних напрямів зміцнення економічної безпеки та забезпечення конкурентоспроможності продукції машинобудування на світових ринках є створення надійного та ефективного захисту прав на інтелектуальні продукти, створені машинобудівним сектором країни. Це дозволить ефективно їх використовувати шляхом впровадження у виробничі процеси та вільно реалізовувати продукцію, створену з використанням прав на ці вироби.

Однак, як свідчать оцінки експертів [12] на сьогодні рівень захисту прав на інтелектуальну власність в Україні є низьким. Позиції держави у рейтингу Глобальної конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму за показником «Інновації», куди входить підрозділ «Захист інтелектуальної власності» є одними з найнижчих; у 2013/2012 рр. – 108 місце (зі 133), у 2014/2015 рр. – 113 місце (зі 139), у 2015/2016 рр. – 117 місце (зі 142).

Іншим стратегічним напрямом зміцнення експортного потенціалу може стати розвиток інформаційних технологій (ІТ). Україна має всі можливості й умови для створення конкурентоспроможного ринку ІТ, де працюють 20 навчальних закладів із підготовки фахівців високого класу в цій сфері.

На думку експертів [12] Україна входить в четвірку світових лідерів з розробки програмного забезпечення серед експортерів – один млрд дол. США. Попереду лише Індія (34 млрд дол. США), Китай (28 млрд дол. США) та РФ (2,7 млрд дол. США). Головними замовниками ІТ-продукції є Google, Microsoft, IBM. Базова перевага України перед конкурентами – достатньо високий рівень технічної освіти та висока майстерність програмних інженерів: 25 % робіт компанія виконує в держсекторі України, 50 % – корпоративний український замовник, 25% – аутсорсинг.

В основі економічного зростання і підвищення рівня конкурентоспроможності машинобудування України одними з головних завдань є: зміна технологічних укладів, які забезпечують створення виробництв наукоємних товарів та зростання масштабів виробництва на основі технологічних укладів, що склалися – сукупності технічних способів виробництва товарів і послуг і найбільш адекватних їм організаційно-економічних форм господарської діяльності.

Для економіки України характерна наявність багатукладності: третій, четвертий і п'ятий уклади, однак переважають третій і четвертий. Формування і розвиток п'ятого технологічного укладу залежить як від державної підтримки, так і від інноваційної діяльності підприємств. П'ятий уклад генерує створення та вдосконалювання як нових машин і устаткування (комп'ютерів, роботів, автоматів тощо), так і інформаційних систем. Для 6-го технологічного укладу ключовими напрямками є: біотехнологія, системи штучного інтелекту, глобальні інформаційні мережі.

У розвинених країнах домінує 5-й уклад, який, за прогнозами, завершиться в 20-х роках ХХІ в. А домінуючим стане 6-й уклад, що розвивається найвищими темпами (20–100% щороку), основою

якого стануть нанотехнології, гена інженерія, нано-електроніка, фотоніка й фотоінформатика [12].

Слід зазначити, що рівень розвитку машинобудування може виступати як один з факторів для оцінки рівня конкурентоспроможності країни: висока частка продукції машинобудування у структурі промислового виробництва та обсязі експорту спричинює високий рівень конкурентоспроможності країни. Займаючи провідне місце в промисловому секторі економіки країни, машинобудівна галузь стає головним важелем здійснення переходу країни від одного технологічного укладу до іншого, більш високого рівня.

Висновки

Проведений аналіз інноваційного розвитку України дозволяє виокремити головні чинники підвищення конкурентоспроможності вітчизняного машинобудування, а отже і зміцнення економічної безпеки держави:

- здійснення структурної перебудови галузі шляхом створення промислово–фінансових об'єднань на кооперативних засадах, що дасть змогу сконцентрувати управління власністю та капіталом, підвищити спеціалізацію інтегрованих підприємств і посилити їх конкурентоспроможність;

- утворення спільних підприємств, які вироблятимуть високоефективну техніку на основі сучасних ресурсо– і енергозберігаючих технологій з використанням кращих зразків іноземної елементної бази;

- технічне та технологічне переоснащення підприємств галузі сучасним швидко переналагоджуваним обладнанням для щорічного нарощення потужності виробництва нових технічних засобів з використанням високоякісних конструкцій, прогресивних матеріалів, досконалої механіки та електроніки;

- створення і впровадження у виробництво новітніх технологій машинобудування, розширення номенклатури продукції, забезпечення обслуговування технічних засобів, переходу на гнучкий блочно–модульний принцип побудови;

- освоєння нових видів конкурентоспроможної продукції, зокрема:

- технічних засобів для використання нетрадиційних джерел енергії, машин і обладнання для виробництва біопалива, видобування, переробки і використання вугілля;

- машин та обладнання для залізничного і підйомного транспорту, автомобілів та іншої колісної техніки;

- систем машин та обладнання для енергетичної, металургійної, гірничодобувної та вугільної галузей;

- ресурсозберігаючого, екологічно чистого обладнання для нафтохімічної та хімічної галузі, у тому числі малотоннажних виробництв;

- концентрація фінансових ресурсів, проведення єдиної промислової політики, підвищення продуктивності праці, зниження собівартості продукції;

- сприяння формуванню і розвитку внутрішнього та освоєння зовнішнього ринку машинобудівної техніки;

- розвиток експортного потенціалу галузі за рахунок активізації зовнішньої економічної діяльності вітчизняних підприємств і залучення кредитів для постачання на експорт продукції машинобудування;

- удосконалення нормативно–правової бази з регулювання фінансового, матеріально–технічного забезпечення машинобудування, підтримки державою захисту вітчизняного товаровиробника.

Список використаних джерел

1. Гойхман М.І. Сучасні тенденції розвитку національної економіки / М.І. Гойхман // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – № 1 (19). – 2014. – с. 31–35.

2. Король К.В. Економічний стан та проблеми розвитку галузі машинобудування в Україні / Король К.В. // Економічний вісник Донбасу. – № 1 (35). – 2014. – с. 157–162.

3. Science and Engineering Indicator. –Wash., NSF, 2015. – Appendix table 4–8.

4. Національна безпека України: стратегічні пріоритети та шляхи їх реалізації: мат–ли «круглого столу» / за заг. ред. О.В. Литвиненка. – К.: НІСД, 2011. – 64 с. – С.

5. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11.07.2001 р. № 2623–III // Відомості Верховної Ради України – 2001. – №48. – Ст. 253.

6. Афанасьєв, Б.В. Економіка підприємств машинобудування України: сучасний стан та перспективи розвитку [Текст] / Б.В. Афанасьєв // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2014. – Вип. 8. – Ч. 7. – С. 71–74.

7. Черномазюк, А.Г. Сучасні тенденції розвитку вітчизняного машинобудування та його ресурсні детермінанти [Текст] / А.Г. Черномазюк, В.В. Стадник // Вісник Запорізького національного університету. – 2011. – № 2 (6). – С. 91–99.

8. Кальна Т.А. Конкурентоспроможність продукції машинобудівного комплексу України в експортно–імпорتنих операціях Економічний аналіз. 2016.– Том 25. № 1.

9. Географічна структура зовнішньої торгівлі України товарами : архіви по роках / Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2014/zd/ztt/ztt_u/arh_ztt2014.html

10. Наукова та інноваційна діяльність в Україні : статистичний збірник [Електронний ресурс] / від за вип. Кармазіна О.О. // Державна служба статистики України. – 2015. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm

11. Система економічної безпеки держави / під заг. ред. д.е.н., проф. Сухорукова А.І. // НІПМБ при РНБО України. – К.: ВД «Стилос», 2009. – 685 с. – С. 147–150.

12. Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2016–2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-1>

В.Д. МУСИЄНКО,
к.т.н., доцент, Київський національний економічний університет
ім. Вадима Гетьмана Криворізький економічний інститут
А.В. ДМИТРИВ,
магістр, Київський національний економічний університет
ім. Вадима Гетьмана Криворізький економічний інститут

Управління економічною безпекою суб'єкта господарювання в умовах інноваційного розвитку

У статті визначено сутність та взаємозв'язок між інноваційним розвитком та економічною безпекою підприємств. Розглянуто низку факторів, що гальмують інноваційну активність. Досліджено показники та індикатори, які кількісно характеризують рівень економічної та інноваційної безпеки.

Ключові слова: інновації, економічна безпека, інноваційний розвиток, економічне зростання.

А.В. ДМИТРИВ,
магістр, Киевский национальный экономический университет им. Вадима
Гетьмана Криворожский экономический институт
В.Д. МУСИЄНКО,
к.т.н., доцент, Киевский национальный экономический университет
им. Вадима Гетьмана Криворожский экономический институт

Управление экономической безопасностью предприятия в условиях инновационного развития

В статье определена сущность и взаимосвязь между инновационным развитием и экономической безопасностью предприятий. Рассмотрен ряд факторов, тормозящих инновационную активность. Исследованы показатели и индикаторы, которые количественно характеризуют уровень экономической и инновационной безопасности.

Ключевые слова: инновации, экономическая безопасность, инновационное развитие, экономический рост.

V. MUSIENKO,
Candidate of Technical Sciences, Associate Professor,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman Kryvy Rih Economic Institute
A. DMITRY,
Master's degree, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman Kryvy Rih Economic Institute

Management of economic security of an enterprise in conditions of innovative development

The article defines the essence and interrelation between innovation development and economic security of enterprises. A number of factors inhibiting innovation activity are considered. The indicators and indicators quantifying the level of economic and innovation security are investigated.

Key words: innovation, economic security, innovation development, economic growth.